
KOSTEN
WONEN
EN ZORG
**HOE ZIT
DAT?**

KOSTEN WONEN EN ZORG **HOE ZIT DAT?**

Beste Lezer,

Woonz.nl is het landelijke platform waar u terecht kunt om fijn te blijven wonen tot op hoge leeftijd. Wij bundelen het woonaanbod en alle mogelijkheden om zelfstandig thuis te blijven wonen. Steeds vaker ontvangen wij vragen over de kosten van wonen en zorg. Vragen als “wat kost het als ik verhuis naar een zorgwoning? En, als ik thuis blijf wonen, wat kost dan de zorg aan huis?” worden ons geregeld voorgelegd. Een antwoord op deze vragen hangt van ieders persoonlijke situatie af. Om u hier meer inzicht in te geven hebben we voor u dit e-book samengesteld.

Persoonlijke situatie

In dit e-book staan vier persoonlijke situaties centraal. Dit zijn fictieve verhalen opgesteld aan de hand van interviews met senioren. In ieder verhaal “hoppen” we met sprongen van 10 jaar door de levensfasen van de senioren heen. Wat speelt er rond het 65ste, 75ste en 85ste levensjaar? Wellicht herkent u zich in een van de situaties of zet het u aan het denken over later.

Eigen huishoudboekjes

Ieder verhaal heeft een eigen huishoudboekje. Met deze huishoudboekjes trachten we niet compleet te zijn, maar u een idee te geven hoe woon- en zorgkosten van invloed kunnen zijn. Persoonlijke in- en uitgaven bepalen of u voor specifieke regelingen in aanmerking komt en is bepalend voor de hoogte van mogelijke eigen bijdragen.

Experts

Over kosten voor wonen en zorg leven veel vooroordelen. Een team van experts vertelt u in heldere artikelen de feiten. We legden een zorgeconoom de meest gehoorde vooroordelen voor. Hij laat u klip en klaar weten of een vooroordeel waar of niet waar is.

Handige linkjes

Het e-book sluiten we af met een handige afkortingen- en woordenlijst, want wat zijn er veel moeilijke termen! Helemaal achterin vindt u een overzicht met handige linkjes om zelf aan de slag te gaan.

Door het samenstellen van dit e-book hebben we zelf ook veel geleerd! Wij wensen u ook veel handige en bruikbare inzichten toe.

Annemiek Schut
Directeur Woonz.nl
Januari 2019

KOSTEN
WONEN EN ZORG
HOE ZIT DAT?

INTRODUCTIE	
EVEN VOORSTELLEN DIT ZIJN DE EXPERTS	6
AOW MET SPAARGELD	
SITUATIESCHETS MARGRIET	8
WONEN EN ZORG HOE REGELT MARGRIET DAT?	10
EXPERT AAN HET WOORD - AAG	
EEN ANDERE KIJK OP ZORG EN WONEN	12
AOW EN PENSIOEN	
SITUATIESCHETS ANDRE EN HERMINA	14
HUISHOUDBOEKJE WIE BETAALT WAT?	16
EXPERT AAN HET WOORD - ABN AMRO MEESPIERSON	
DE EIGEN BIJDRAGE VOOR ZORGKOSTEN	18
AOW EN EEN KLEIN PENSIOEN	
SITUATIESCHETS AHMED EN NAIMA	20
WONEN EN ZORG HOE REGELEN AHMED EN NAIMA DAT?	22
EXPERT AAN HET WOORD - ZORGECONOOM	
VOORoorDELEN OVER ZORGKOSTEN	24
PENSIOEN EN EIGEN VERMOGEN	
SITUATIESCHETS ELS EN JOHAN	26
WONEN EN ZORG HOE REGELEN ELS EN JOHAN DAT?	28
EXPERT AAN HET WOORD - VERHUISADVISEUR SENIOREN	
VERHUISADVIES VOOR ELS EN JOHAN	30
EXPERT AAN HET WOORD - ABN AMRO MEESPIERSON	
WONEN EN ZORG DENK ÉÉN STAP VOORUIT	32
BIJLAGE	
VERKLARENDE WOORDENLIJST	36
HANDIGE LINKJES	38

EVEN VOORSTELLEN
DIT ZIJN DE EXPERTS

ANNEMIEK SCHUT
DIRECTEUR VAN
WOONZ.NL

Voor senioren fijn wonen centraal stellen, het beschikbare woningaanbod beter presenteren en daarmee de gehele seniorenmarkt verhelderen. Dát is het doel van Woonz.nl. We geven senioren de tools om zich rustig te oriënteren op de laatste fase van hun wooncarrière.

DR. RICHARD VAN KLEEF
ZORGECONOOM
ERASMUS UNIVERSITEIT
ROTTERDAM

Als zorgeconoom is hij onder andere universitair hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn onderzoek en onderwijs richt zich op de toegankelijkheid en doelmatigheid van zorgstelsels.

INA GOMMERS
ERGOTHERAPEUTE
BIJ ERGOTHERAPIE
NEDERLAND

Werkzaam bij Avoord. Lid van de Adviesraad Ouderen van Ergotherapie Nederland. Specialisaties: Ouderenzorg, ziekte van Parkinson, NAH-problematiek, dementie en woningaanpassingen.

JISKA RUIS
ADVISEUR WONEN
EN LEEFBAARHEID
VERHUISADVISEUR
SENIOREN

De Verhuisadviseur Senioren kan u helpen met advies en het zetten van de juiste stappen en kan u begeleiden in het gehele verhuisproces. Onze hulp varieert van een oriënterend gesprek tot het begeleiden bij het vinden van een andere woning.

TJARKO DENEKAMP
SPECIALIST ESTATE
PLANNING BIJ ABN
AMRO MEESPIERSON

Hij is werkzaam geweest als estate planner en houdt nu op het Kenniscentrum de ontwikkelingen bij op de gebieden schenken, erven, levenstestament, goede doelen en zorg.

JACQUES HOGERWERF
SPECIALIST
VERMOGENS-
STRUCTURERING
BIJ ABN AMRO
MEESPIERSON

Hij heeft een brede kennis en ervaring opgebouwd op het gebied van Vermogensstructurering. Hij publiceert blogs en geeft klantpresentaties over het thema wonen en zorg.

KALINKA KESTER
ZELFSTANDIG
MANTELZORG-
MAKELAAR

Als ervaren mantelzorgmakelaar & cliëntondersteuner kan Kalinka Kester u helpen bij vragen over wonen, inkomen, werk, welzijn, wetten, regels en verzekeringen. Ze is volledig onafhankelijk. Het is haar ambitie om u te ontzorgen met optimaal geregelde zorg!

EVI VAN DE VONDERVOORT
ADVISEUR
ZORGVASTGOED
BIJ AAG

AAG wil de zorg beter maken door zorgorganisaties te adviseren en ondersteunen. Middels een zorgvraagscan worden organisaties meegenomen in de ontwikkelingen van de zorg.

SITUATIESCHETS
MARGRIET

WAT ALS ER IETS GEBEURT?

Margriet (69) was een kleine zelfstandige in het werkende leven. Ze spaarde zelf voor haar pensioen. De rente van het spaargeld is teruggevallen en de ouderenkorting is afgeschaft, waardoor ze meer inkomensbelasting betaalt. Hierdoor krijgt ze ook minder zorgtoeslag. Ze heeft nog wel spaargeld, maar minder dan ze dacht. Margriet is nooit getrouwd en heeft geen kinderen. Ze voelt zich kwetsbaar, want wat als er iets gebeurt?

Ze houdt van haar mooie huurwoning in Den Haag en woont er al 40 jaar met veel plezier. De afgelopen jaren is ze nooit akkoord gegaan met de huurverhoging waardoor ze nog steeds € 250,- betaalt voor een dubbele bovenwoning tegenover het park. Ze heeft wel eens gekeken naar een aanleunwoning, maar de prijzen zijn zo hoog. Waarom zou ze verhuizen naar een klein flatje voor een prijs die 3x zo hoog is? Ook al voelt ze zich kwetsbaar en is haar buurt erg veranderd in de afgelopen jaren, toch blijft ze liever zitten waar ze zit.

Waarom zou ze verhuizen naar een klein flatje voor een prijs die 3x zo hoog is?

DE BUURT IS ZO VERANDERD

Margriet is net 75 geworden en woont nog steeds in haar woning in Den Haag. Zo fijn als ze er al die jaren woonde, zo vervelend vindt ze het nu. De wijk is veranderd en er wonen steeds meer jonge gezinnen met kinderen. De kinderen uit de buurt zorgen soms voor overlast in het park tegenover haar huis. Margriet voelt zich niet meer op haar plek, omdat er bijna geen leeftijdsgenoten in de buurt zijn.

Ze begint zich eenzaam te voelen. De burens waar ze altijd goed contact mee had, zijn verhuisd. Er wonen nu mensen die heel anders zijn dan zichzelf.

De buurt is veranderd. Vroeger keken mensen meer naar elkaar om. Margriet merkt dat de hulp in huis die al jaren bij haar komt soms de enige persoon is die ze spreekt in de week. Plotseling heeft haar hulp aangegeven dat ze gaat stoppen. Margriet weet niet zo goed waar ze een nieuwe betrouwbare hulp vandaan haalt. Haar huidige hulp heeft beloofd haar te helpen met zoeken. Dat scheelt wel in de zenuwen, want zonder hulp kan ze niet.

Ze wil ook niet zo'n hele dure, want zoveel geld heeft ze nu ook weer niet. Verhuizen wil ze nog niet. De huren zijn alleen maar hoger geworden. Verhuizen komt wel wanneer het echt nodig is.

Doemscenario's komen in haar op. Soms ziet u daar wel verhalen over op het nieuws.

REVALIDEREN IN EEN VERPLEEGHUIS

Margriet is onlangs 83 geworden. Afgelopen week is ze gevallen in haar badkamer en daardoor heeft ze erg last van haar heup. Bij de dokter krijgt ze het nieuws. Ze heeft haar heup gebroken. Ze moet geopereerd worden en

daarna revalideren op een revalidatieafdeling van een verpleeghuis. Margriet heeft een brok in haar keel. Ze voelt zich alleen en de keuze lijkt haar te worden opgedrongen. Ze wil helemaal niet naar een verpleeghuis. Doemscenario's komen in haar op. Soms zie je daar wel verhalen over in het nieuws. Over senioren die maar één keer in de week gewassen worden. Of maar één keer per dag naar het toilet mogen. 'Hoe vaak zal ik mogen plassen?', vraagt Margriet zich vertwijfeld af. Ze wordt er bang en verdrietig van.

**KALINKA KESTER
MANTELZORG-
MAKELAAR**

Begin tijdig met 'vooruitkijken': op haar 69ste woonde Margriet misschien nog prettig, maar er kan veel veranderen.

Vraagt uzelf eens af: hoe wilt u over 10 jaar wonen? Wat als u meer hulp nodig heeft? Hoe ontwikkelt uw buurt zich? Waar wonen uw kinderen en vrienden? Welke woningen zijn er voor senioren? Door welke corporaties worden deze aangeboden? Geldt hiervoor een wachtlijst? Voor ondersteuning bij het regelen en uitzoeken, kunt u hulp vragen bij de mantelzorgmakelaar. Regie is vooruitzien. Zeker op latere leeftijd!

**INA GOMMERS
ERGOTHERAPEUT**

Een ergotherapeut kan bij Margriet langskomen en haar trainen in het zelfstandig naar het toilet gaan en douchen. Ook kan ze de mogelijkheden

bespreken om minder eenzaam te zijn. Misschien is het aanschaffen van een GSM en/of tablet een idee. Hiermee kan Margriet contacten leggen, spelletjes doen met anderen maar ook alarmeren. De ergotherapeut kan mevrouw leren omgaan met de GSM of tablet. Ook raadt ze Margriet aan om een dagopvang of huiskamerproject te gaan bezoeken. Dan kan ze nieuwe contacten leggen in de buurt. Hierdoor zal ze zich minder kwetsbaar voelen.

Huishoudboekje Margriet (69 jaar)*

INKOMSTEN		UITGAVEN	
AOW	€ 1.145,-	Huur	€ 250,-
Pensioen	X	Hypotheek	X
Zorgtoeslag	X	Gas water licht	€ 140,-
Huurtoeslag	X	Verzekeringen	€ 170,-
Rente spaargeld	€ 250,-	Boodschappen	€ 300,-
		TV internet telefoon	€ 75,-
		Vrij te besteden	€ 460,-
Totaal	€ 1.395,-	Totaal	€ 1.395,-

Financiële consequenties

Wanneer Margriet op haar 83ste valt, heeft het gelukkig vrij weinig financiële consequenties. Bijna alles wordt vanuit de basisverzekering vergoed. Dit betekent dan wel dat ze haar eigen risico moet betalen.

Mocht er iets zijn dat niet vergoed wordt door de basisverzekering dan kan ze een indicatie aanvragen voor de Wmo. Ze kan bij de Wmo

terecht, omdat ze een kleine hulpvraag heeft. Zodra zij 24/7 hulp nodig heeft, kan ze bij de Wlz terecht.

Voor de Wmo geldt een vaste eigen bijdrage van €17,50 per 4 weken. Voor overige zaken kan ze terecht bij de gemeente. We zetten de dingen die Margriet nodig heeft en waar ze een vergoeding voor kan aanvragen even op een rijtje.

Wie betaalt wat?

Hulp vanuit de Wmo

U kunt bij uw gemeente terecht wanneer het u niet meer lukt om uw eigen huishouden te doen. De gemeente is verplicht u te helpen wanneer het zelf niet meer lukt en als er geen mensen zijn in uw omgeving die u kunnen helpen. Uw gemeente onderzoekt uw persoonlijke situatie en beoordeelt welke hulp u nodig heeft. U betaalt maximaal een eigen bijdrage van € 17,50 per 4 weken.

Sociale kaart vanuit gemeente

Soms zijn gezellige activiteiten wat verstopt binnen uw gemeente. Het is fijn om te weten bij welke activiteiten u kunt aansluiten als u op zoek bent naar meer gezelligheid. Op www.socialekaartnederland.nl kunt u op zoek naar activiteiten die u aanspreken. Ook op Facebook of via www.kluppen.nl kunt u activiteiten vinden en mensen ontmoeten.

Revalidatie vanuit basis zorgverzekering

Revalidatie na bijvoorbeeld een ziekenhuisopname wordt vergoed vanuit uw basis zorgverzekering. De vergoeding is inclusief verblijf en eten. Voor deze kosten geldt wel uw eigen risico.

Zorghotel vanuit basis zorgverzekering

Een zorghotel biedt een tijdelijk verblijf met de zekerheid van 24 uur per dag verpleging en verzorging. Een huisarts of een specialist kan hiervoor een indicatie afgeven. Voor een zorghotel betaalt u wel uw eigen risico. De overige kosten worden vergoed vanuit uw basisverzekering.

Voorzieningen combinatie

Soms heeft u structureel of tijdelijk extra voorzieningen nodig. Denk aan een rolstoel, wand- en drempelhulpjes, een tillift of een scootmobiel. Via welk kanaal u dit kunt regelen en of het vergoed wordt hangt af van de oorzaak van uw klachten of het gebruik tijdelijk is en van de gemeente waarin u woont. Hier kunt u per hulpmiddel vinden hoe het werkt: www.hulpmiddelenwijzer.nl

*Dit is een indicatie van de uitgaven van Margriet en bevat de belangrijkste vaste inkomsten en uitgaven.

EEN ANDERE WIJK OP ZORG EN WONEN

Door Evi van de Vondervoort, adviseur zorgvastgoed bij AAG

De zorg verandert in razendsnel tempo. En dat heeft natuurlijk ook consequenties voor het wonen. Niet alleen de plek van de woning, de woonvorm, maar ook de zorg en dienstverlening eromheen verandert. Dit heeft op zijn beurt weer invloed op de prijs van de woning en ook op hoe u deze financiert.

Daarnaast zijn de wensen en behoeften van senioren sterk veranderd en ook in de markt zijn grote veranderingen zichtbaar. Vanuit de praktijk zien wij trends die invloed hebben op de vraag, maar ook op het aanbod. Wij nemen u graag mee in een aantal belangrijke sociale veranderingen.

LANGER THUIS

Ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Deels omdat mensen zelf graag thuis willen blijven wonen, maar ook doordat de overheid dit momenteel enorm stimuleert. Als het echt niet anders kan, verhuist men naar een verpleeghuis.

Een goed woon(zorg) concept waarin de verbinding met de wijk centraal staat is waardevoller dan ooit.

Daar wonen mensen met een uitgebreide zorgvraag, terwijl het verzorgingshuis steeds meer uit het straatbeeld verdwijnt.

In de verzorgingshuizen die nog bestaan, zijn er daardoor steeds minder plekken te vergeven. Waardoor logischerwijs de vraag naar zelfstandig wonen met zorg en ondersteuning nog meer groeit. De zorg, de woning en de woonomgeving moeten daarop afgestemd zijn. En vergeet de voorzieningen en de sociale componenten niet. Het zijn allemaal elementen die van belang zijn. Daarom is een goed woon(zorg)concept waarin de verbinding met de wijk centraal staat waardevoller dan ooit.

HET BELANG VAN DIVERSITEIT EN EIGEN REGIE

De manier waarop wordt gekeken naar de zorg is veranderd. Er wordt niet meer sterk gefocust op symptoombestrijding, maar preventie is het belangrijkste focuspunt geworden. Eigen regie is centraal komen te staan. Organisaties spelen hierop in door een enorme hoeveelheid

verschillende woonconcepten en services aan te bieden. Het doel is om concepten te ontwikkelen waarin het individu en persoonlijke voorkeuren de leidraad vormen. Services waar mensen behoefte aan hebben en bereid zijn om voor te betalen.

Het fijne is dat dit ervoor zorgt dat er veel meer aanbod is om uit te kiezen, maar het betekent ook dat senioren veel meer de regie in eigen handen moeten nemen om ook daadwerkelijk optimaal gebruik te kunnen maken van dit aanbod.

HOE ZIJN DE KOSTEN OPGEBOUWD?

De prijzen van deze nieuwe woonconcepten lopen uiteen. Het is goed om te weten dat er in de prijzen voor deze woningen veel meer zit dan alleen de huur. De kosten voor deze woonconcepten zijn namelijk opgebouwd uit zowel woonservicekosten als zorgservicekosten. Naast huur kunnen de woonservicekosten bijvoorbeeld bestaan uit een glazenwasser, de aanwezigheid van een klusjesman en de

schoonmaak van gemeenschappelijke ruimten. Woonservicekosten zijn veelal collectief geregeld en hebben een verplichtend karakter.

Zorgservicekosten zijn de kosten die de huurder betaalt voor leveringen en diensten die bovenop de woonservices komen. Deze worden bepaald door de persoonlijke voorkeuren van de huurder. Dit kan bestaan uit maaltijden, verpleging of een alarmservice.

Vergeet dit dus niet mee te rekenen wanneer u op zoek gaat naar een woon(zorg)concept dat bij uw specifieke wensen past. Ook is het belangrijk dat organisaties diensten op het gebied van wonen, zorg en welzijn aanbieden die aansluiten bij de wensen van de bewoner. Hoe meer dit het geval is hoe meer de prijs in verhouding staat tot de meerwaarde voor de bewoner.

Het fijne is dat er veel meer aanbod is om uit te kiezen, maar ook dat senioren regie in eigen handen moeten nemen.

SITUATIESCHETS
ANDRE EN HERMINA

ZE BEGON STEEDS MEER TE VERGETEN

Het begon met het vergeten van kleine dingen en namen. Andre (71) vindt Hermina's (70) sleutels terug op de gekste plekken; in de oven of in de koelkast. Hij maakt zich zorgen, maar zijn altijd opgewekte, stoere vrouw overtuigt hem keer op keer dat er niets aan de hand is.

Tot er laatst gebeld werd op zijn mobiel door een vreemde. Hij had Hermina op straat gevonden en ze wist niet meer waar ze naartoe moest. Ze had wel een mobieltje bij zich en de man had Andre gebeld. Toen Andre Hermina kwam ophalen was ze verontwaardigd. Ze wist het heus allemaal nog wel, maar hij wist dat het mis was.

Ze zijn samen naar de huisarts gegaan en werden doorgestuurd naar het ziekenhuis waar Hermina en Andre vragenlijsten en testjes kregen. Uiteindelijk kregen ze de uitslag:

Hermina heeft alzheimer. Andre draagt de zorg voor Hermina en dit is tot nu toe nog te overzien. Andre kan nog steeds overal naartoe zonder zich zorgen te maken om zijn vrouw. In de avond is ze soms onrustig en daardoor slaapt hij slechter. Overdag gaat het beter. Wel

legt hij steeds vaker briefjes neer en kan hij niet elke nacht meer doorslapen, maar Andre is ervan overtuigd dat ze het wel redden samen.

OP DE WACHTLIJST

De afgelopen tijd is Andre somber. Naar zijn clubs toegaan is moeilijker, omdat hij Hermina niet lang alleen kan laten. Hij is zich aan het oriënteren op een huis waar ze samen kunnen blijven wonen, zodat Hermina de zorg krijgt die ze nodig heeft. Het is wel moeilijk, want deze plekken zijn moeilijk te vinden en vaak is er een forse wachtlijst.

Andre houdt vol en warempel krijgen ze na een half jaar een mooie woning. Het wordt misschien allemaal wel wat duurder dan de oude woning,

maar dat maakt Andre niet uit. Hij is samen met Hermina en zij krijgt wat ze nodig heeft. Hermina en hij hebben het goed met hun AOW en ze hebben allebei een goed pensioen.

Als ze dan eindelijk verhuisd zijn, is Andre opgelucht. Hij kan weer naar zijn clubs en voelt zich minder eenzaam. Het is ook fijn dat hij nu tips en advies krijgt om met Hermina om te gaan. Ze is veranderd, niet meer zo luchthartig. Ze is vaker en vaker gefrustreerd en dan is ze

Hij legde steeds meer briefjes neer en de nachten dat hij door kon slapen werden steeds schaarser.

niet altijd even aardig tegen Andre. Hij kan nu tenminste af en toe weg en hij is weer onder de mensen. Andre is blij dat ze zijn verhuisd.

ZE HEBBEN MOOIE JAREN GEHAD

Andre is nu 88 en Hermina is een aantal jaar geleden overleden. Hij woont nog steeds in het zorgappartement. Hij is blij dat ze daar toentertijd zijn gaan wonen. Hermina heeft daar nog mooie jaren gehad. Hij is blij dat hij er tot het einde aan toe voor haar heeft kunnen zijn. Andre kan niet meer naar zijn clubs, omdat hij niet meer goed ter been is. Gelukkig heeft hij goed contact met zijn burens en voelt hij zich niet eenzaam.

Dit had Hermina vast leuk voor mij gevonden denkt Andre.

Natuurlijk mist hij Hermina, maar voor haar is het beter zo. Het huis is precies wat ze nodig hadden. Het personeel is vriendelijk, de omgeving is mooi en ze organiseren leuke activiteiten. Sinds kort is er een leuke dame komen wonen bij hem op de galerij. Af en toe sjanst hij wat met haar. Hij weet niet of hij ooit nog iemand als Hermina zal treffen, maar alleen is ook maar alleen. Hij glimlacht als hij aan de dame in kwestie denkt. 'Dit had Hermina vast leuk voor mij gevonden', denkt Andre.

KALINKA KESTER
MANTELZORG-
MAKELAAR

Vraag tijdig hulp en wacht niet tot u overbelast bent. Er zijn mantelzorgmakelaars die u kunnen helpen met het in kaart

brengen van de mogelijkheden. In het begin van Hermina's ziekte zou er gekeken moeten worden of er een Wlz-indicatie moet worden aangevraagd, zodat er passende zorg zou kunnen worden ingekocht, bijvoorbeeld door de inzet van slaapdiensten enkele nachten per week. Wanneer het slechter gaat met Hermina zou er gekeken kunnen worden hoe Andre, ondanks dat hij slecht ter been is, toch naar zijn club(s) kan.

INA GOMMERS
ERGOTHERAPEUT

Een ergotherapeut die werkt via het EDOMAH-programma kan hen helpen. Edomah heeft als doel de oudere met dementie zolang mogelijk in

staat te stellen om betekenisvolle activiteiten naar tevredenheid uit te voeren.

Regie, plezier en voldoening van de oudere met dementie staan bij deze activiteiten voorop.

Dit wordt bereikt door aan te sluiten bij de mogelijkheden van de oudere met dementie

en deze te vergroten en de mantelzorger te versterken in diens rol. Meer info op:

www.edomah.nl.

Huishoudboekje Andre & Hermina (71 en 70 jaar)*

INKOMSTEN		UITGAVEN	
AOW	€ 1.575,-	Huur	€ 680,-
Pensioen	€ 1.200,-	Hypotheek	X
Zorgtoeslag	€ 55,-	Gas water licht	€ 145,-
Huurtoeslag	X	Verzekeringen	€ 340,-
Rente spaargeld	X	Boodschappen	€ 500,-
		TV internet telefoon	€ 100,-
		Vrij te besteden	€ 1.065,-
Totaal	€ 2.830,-	Totaal	€ 2.830,-

Financiële consequenties

Bij de verhuizing verandert er financieel veel voor Andre en Hermina. Nu zij in het zorgappartement wonen betalen, zij allebei een eigen bijdrage voor de Wlz, omdat dit een toelatingseis is om hier te mogen wonen. Hermina heeft een zorgprofiel 5 en Andre lift met haar mee op een zorgprofiel 0. De eigen bijdrage van beiden is afhankelijk van het inkomen. Voor de eerste 4 maanden betalen Andre en Hermina een lage eigen bijdrage van €135,- p.p. Na 4 maanden wordt dit omgezet in een hoge eigen

bijdrage, deze bedraagt na 4 maanden € 454,- p.p. Daar tegenover staat dat de kosten voor de huur, boodschappen, gas/water/licht, telefoon en internet eraf gaan. Per saldo gaan Andre en Hermina na 4 maanden er ongeveer € 280,- op vooruit. Dit is een hele andere uitkomst dan waar Andre op gerekend had.

Het is veel geregeld, maar de aanwezige zorg is voor zowel Andre als Hermina een opluchting.

Wie betaalt wat?

Verzorging vanuit de Wlz

De Wet langdurige zorg is er voor mensen die 24 uur per dag zorg in nabijheid of permanent toezicht nodig hebben. Bij zorg vanuit de Wlz gaat het om zorg met verblijf in een instelling. Denk hierbij aan een verpleeg- of verzorgingshuis. U kunt ook thuis blijven wonen als u dat wilt en daar deze zwaardere zorg ontvangen, uw indicatie is dan een Volledig Pakket Thuis (VPT) als alle zorg door één partij kan worden geleverd. Heeft u meerdere partijen nodig? Dan vraagt u een Modulair Pakket Thuis (MPT) aan. De zorgindicatie vraagt u aan bij www.ciz.nl/aanvraag-doen.

Respijtzorg diverse mogelijkheden

Het is mogelijk om de zorg voor uw naaste tijdelijk over te laten nemen. Dit heet respijtzorg. Wanneer de persoon met zorg al zorg vanuit de Wlz krijgt dan wordt deze zorgvorm hier uit betaald. Gaat het om lichtere zorg of juist om revalidatie dan kunt u tijdelijke zorg regelen via de gemeente of via uw zorgverzekering. Check dus de reden van de tijdelijke zorg en bekijk daarna waar u dit kunt regelen.

*Dit is een indicatie van de uitgaven van Andre en Hermina en bevat de belangrijkste vaste inkomsten en uitgaven.

Dagopvang vanuit de Wmo en de Wlz

Heeft u of uw partner een lichte vorm van dementie dan kunt u via uw gemeente dagopvang regelen. De opvang wordt dan vergoed vanuit de Wmo. Is er sprake van gevorderde dementie dan wordt de opvang meestal vergoed vanuit de Wlz. Hier is een zorgindicatie voor nodig vanuit het CIZ. Direct regelen: www.ciz.nl/aanvraag-doen. De dagopvang regelt u via een zorgorganisatie in de buurt.

Woonruimte vanuit de Wlz

De Wlz geeft partners recht om bij elkaar te blijven wonen als een van beiden zorg nodig heeft. De zorgaanbieder waar uw partner gaat wonen kan voor u een indicatie aanvragen voor een partnervverblijf, dit heet een zorgprofiel 0. Beide partners betalen een eigen bijdrage voor wonen en zorg vanuit de Wlz.

Eigen bijdrage Wlz

Voor zorg vanuit de Wlz betaalt u een eigen bijdrage. De hoogte van uw eigen bijdrage is afhankelijk van uw persoonlijke situatie. Het Centraal Administratie Kantoor (CAK) berekent hoe hoog uw eigen bijdrage is. Dit doen zij aan de hand van uw inkomen, vermogen, leeftijd, huishouden en uw zorg. Hier kunt u uw eigen bijdrage zelf berekenen: www.hetcak.nl/zelf-regelen/eigen-bijdrage-rekenhulp

DE EIGEN BIJDRAGE VOOR ZORGKOSTEN

Door Tjarko Denekamp en Jacques Hogerwerf, ABN AMRO MeesPierson

Voor veel mensen is de verplichte eigen bijdrage voor zorgkosten een schrikbeeld. Het zal toch niet zo zijn dat u op latere leeftijd financieel wordt uitgekleeft? Terwijl mensen die er maar op los hebben geleefd en nooit hebben gespaard, niets hoeven te betalen en dezelfde zorg krijgen?

Dit zijn sentimenten die u wellicht zelf heeft en vast ook herkent bij mensen uit uw omgeving, maar is dat terecht?

WAT IS DE EIGEN BIJDRAGE EIGENLIJK?

In 2018 gold een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor hulp vanuit de gemeente (Wmo) en voor mensen die onder de Wet langdurige zorg (Wlz) vallen. In 2019 geldt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage alleen nog voor mensen die onder de Wlz vallen. Die wet geldt voor mensen met een blijvende beperking die 24 uur zorg of toezicht nodig hebben.

Deze mensen hebben recht op verblijf in een zorginstelling. En het gemiddelde verblijf in een zorginstelling is tegenwoordig beperkt, hooguit 2 tot 3 jaar. Ondertussen zet de vergrijzing in Nederland door. Het aantal ouderen neemt niet alleen toe, ouderen worden ook ouder en blijven langer vitaal. Circa 92% van de 75-plussers woont momenteel zelfstandig thuis. Het is dus maar de vraag of u in een zorginstelling terechtkomt en zo ja, dan is het waarschijnlijk niet een hele langdurige situatie.

HOE HOOG KAN DE EIGEN BIJDRAGE MAXIMAAL ZIJN?

In 2019 is de eigen bijdrage maximaal afgerond € 28.400 per jaar. Deze eigen bijdrage is vaak een zorg voor mensen die weinig inkomen hebben maar wel een vermogen hebben. Moeten zij hun vermogen aanspreken voor de eigen bijdrage? Bent u een alleenstaande AOW-er zonder aanvullend pensioen? Dan bent u in 2019 de maximale eigen bijdrage verschuldigd bij een vermogen vanaf ongeveer

€ 390.000. Dit resultaat krijgen we uit het rekenprogramma van het CAK. Maar als we kijken naar de rekenregels van de eigen bijdrage en als we bedenken dat de verblijfsduur in een zorginstelling gemiddeld 2 tot 3 jaar is, lijkt ‘financieel uitkleden’ ons geen juiste conclusie.

REGIE BEHOUDEN

Zou u de zorg zelf thuis willen organiseren of wilt u in een particuliere zorginstelling gaan wonen? Dan kunt u hier een vergoeding voor krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een persoonsgebonden budget (PGB). Maar u moet nog wel een eigen bijdrage van afgerond maximaal € 10.300 per jaar betalen. Naast inkomen uit AOW wordt dit maximum pas bereikt bij een vermogen vanaf ongeveer € 1,1 miljoen. In deze situatie is de eigen bijdrage dus een relatief kleine factor. Een verblijf in een zorginstelling is meestal de laatste fase

van iemands leven. In deze fase kan een eigen bijdrage gelden voor zorgkosten. Veel mensen maken zich daar zorgen over. Ze vragen zich af of het niet verstandig is om op tijd van het vermogen afstand te doen, bijvoorbeeld door te schenken aan de kinderen.

Het gaat erom dat u een weloverwogen beslissing neemt op basis van de juiste feiten.

In de meeste gevallen lijken deze financiële zorgen ons onterecht. Dat wil niet zeggen dat oud worden en zorg nodig hebben geen geld kost. Misschien moet u in uw laatste levensfase nog een keer verhuizen en ook steeds meer hulp inkopen, voordat een plaats in een zorginstelling in beeld komt. Het is dan juist goed als u financiële ruimte heeft. Overigens zeggen wij niet dat u uw kinderen niets extra’s mag toestoppen, als u de mogelijkheden daarvoor heeft. Het gaat erom dat u weloverwogen beslissingen neemt op basis van de juiste feiten.

SITUATIESCHETS
AHMED EN NAIMA

MOETEN WE NIET VOOR-
BEREIDEN?

Ahmed (67) woont met zijn vrouw Naima (64) in een mooie sociale huurwoning in Lelystad. Ahmed is afgelopen jaar met pensioen gegaan. Hij had een goede baan en verwachtte een riant pensioen van ruim € 1000,-, maar door de crisis en de daling van de rente zag hij zijn pensioen van ruim € 1000,- per maand dalen naar € 295,-. Zijn vrouw Naima is niet meer aan het werk. Zij raakte twee jaar geleden haar baan kwijt en het lijkt haar niet te lukken om werk te vinden. Dus nu moeten Ahmed en Naima rondkomen van de AOW van Ahmed en nauwelijks pensioen.

Ahmed en Naima zijn nog gezond en willen blijven wonen in hun prachtige woning in Lelystad. De kinderen wonen door heel Nederland. Dochter Aeda woont in Amsterdam, zoon Omar in Utrecht en zoon Amin is in Groningen blijven plakken na zijn studie. Vanuit Lelystad kunnen ze de kinderen en kleinkinderen makkelijk bereiken. Wel merkt Ahmed dat hij langzaamaan wat strammer wordt en vraagt zich af of hij het huis niet moet voorbereiden op het ouder worden. Moeten ze de badkamer aanpassen misschien?

Moeten ze de badkamer
aanpassen misschien?
Kunnen ze later de trap
nog wel op?

DE TASSEN WERDEN TOCH WAT
ZWAAR

Ahmed is nu 77. Financieel is het allemaal wat makkelijker nu Naima ook haar AOW en pensioen heeft. Maar de gezondheid van Ahmed is wel achteruit gegaan. Hij merkt dat dagelijkse handelingen hem meer moeite kosten. Ahmed is blij dat ze aanpassingen aan het huis hebben laten doen. De coating die aangebracht is op de badkamervloer was toch wel nodig. Je hoort het ook steeds vaker dat mensen uitglijden in de badkamer. Gelukkig waren Ahmed en Naima voorbereid.

Ook de handgrepen op het toilet en in de badkamer waren een goede aanpassing. In het begin vond hij het een belachelijk idee. Zo oud waren ze nou toch ook weer niet? Hij betrapt zich er steeds vaker op dat hij instinctief naar de handgrepen rijkt en dat het hem minder inspanning kost om overeind te komen. Vooral in de ochtenden als hij wat strammer is. Ze krijgen nu ook één keer in de week hulp in het huishouden. Doordat ze zo dicht bij de kinderen wonen hebben ze genoeg aanloop, om de beurt doen de kinderen nu de grote boodschappen. Ook al vindt Naima het vaak overdreven, Ahmed is stiekem blij, want die tassen werden hem toch wat te zwaar.

DE KINDEREN NIET TOT LAST
WILLEN ZIJN

Naima is nu 84 jaar en Ahmed 87 jaar. Het lukt hen niet meer zo goed om het huishouden bij te houden. Daarnaast heeft Naima veel last van de ongemakken die ouderdom met zich meebrengt. Ze is heel vergeetachtig. Zo vergeet ze regelmatig haar medicijnen en de namen van de burens. Hij ziet dat de kinderen zich zorgen maken. Ze komen meerdere keren per week langs om te kijken of het goed gaat met hun. Ahmed heeft het gevoel dat hij zijn kinderen tot last is. Ze hebben allemaal drukke banen en een gezin. Hij wil niet dat ze zo vaak komen. Ze redden het samen prima, toch? Af

Hij heeft het gevoel dat
hij zijn kinderen tot last
is.

en toe komt er een dame van de thuiszorg op bezoek. Aardige dames hoor, maar zowel hij als Naima vinden het lastig om de namen te onthouden. De laatste tijd denkt hij steeds vaker na over een zorgwoning. Gewoon om zijn kinderen te ontlasten. Ahmed merkt dat Naima zichzelf niet meer kan aankleden en soms Ahmed's naam vergeet. Hij kan Naima niet lang alleen laten. Hierdoor komt hij het huis bijna niet meer uit en mist hij aanspraak. Hij voelt zich eenzaam. Wat als Naima mij straks helemaal niet meer herkent? Een zorgwoning is lang niet zo'n slecht idee. Op deze manier kan Ahmed kiezen waar ze komen te komen.

KALINKA KESTER
MANTELZORG-
MAKELAAR

De meeste ongelukken met ouderen gebeuren in en om het huis. Goed om tijdig uw huis aan te passen, zodat u prettig én veilig woont. Ook zijn er mogelijkheden om in uw huis ook verzorging te krijgen. Om de eenzaamheid tegen te gaan en om aanspraak te hebben, zou Ahmed op één of meerdere dagen of dagdelen naar een dagbesteding kunnen gaan.

INA GOMMERS
ERGOTHERAPEUT

Een ergotherapeut kan advies geven. Ze legt enkele zorginnovatie-producten uit (dit zijn hulpmiddelen waardoor iemand langer thuis kan blijven wonen) zoals: Vraag-app, MedApp grip, 'DayClock' (dit is een digitale kalenderklok die op afstand te beheren is), Compaan, medido (voor inname van medicijnen op het juiste tijdstip), leefstijlmonitoring; herinneringsapparaatjes, agenda-horloge etc.

Huishoudboekje Ahmed & Naima (67 en 64 jaar)*

INKOMSTEN		UITGAVEN	
AOW	€ 790,-	Huur	€ 580,-
Pensioen	€ 295,-	Hypotheek	X
Zorgtoeslag	€ 190,-	Gas water licht	€ 155,-
Huurtoeslag	€ 300,-	Verzekeringen	€ 245,-
Rente spaargeld	X	Boodschappen	€ 360,-
		TV internet telefoon	€ 95,-
		Vrij te besteden	€ 140,-
Totaal	€ 1.575,-	Totaal	€1.575,-

Financiële consequenties

Ahmed en Naima hadden een IOAW aan kunnen vragen. In dit geval had Naima een aanvulling kunnen krijgen van € 1.165,-. Daarmee zou wel de zorgtoeslag en de huurtoeslag naar beneden gaan. Huurtoeslag zou dan € 145,- worden en zorgtoeslag zou € 80,- worden.

Toch zou dit een aanzienlijk verschil uitmaken. Bij elkaar zouden ze er namelijk zo'n € 915,- op vooruit gaan. Het is zonde dat ze niet wisten

waar ze recht op hebben. Uit onderzoek blijkt dat Ahmed en Naima niet de enige zijn. Honderdduizenden ouderen maken geen gebruik van hun recht op toeslagen.

Vaak denkt men dat ze hier niet voor in aanmerking komen. Het is handig om als er iets verandert in uw financiële situatie altijd even te controleren of er iets verandert qua vergoedingen en toeslagen. U heeft vaak recht op meer dan u denkt.

Wie betaalt wat?

Huishoudelijke hulp vanuit Wmo

U kunt bij uw gemeente terecht wanneer het u niet meer lukt om uw eigen huishouden te doen. De gemeente is verplicht u te helpen wanneer het zelf niet meer lukt en als er geen mensen zijn in uw omgeving die u kunnen helpen. Uw gemeente onderzoekt uw persoonlijke situatie en beoordeelt welke hulp u nodig heeft. U betaalt maximaal een eigen bijdrage van € 17,50 per 4 weken.

Aanpassingen vanuit de gemeente of de Wlz

Heeft u een aanpassing nodig in uw woning zoals een traplift of een verhoogd toilet? Dan kunt u dat aanvragen via de gemeente (Wmo) of de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit is afhankelijk van de aard en de zwaarte van de zorg die u nodig heeft. Sommige gemeenten kiezen ervoor om geen vergoeding voor een aanpassing te geven, maar een verhuisvergoeding. Bijvoorbeeld wanneer een aanpassing erg veel geld kost.

Thuiszorg vanuit de basis zorgverzekering

Heeft u een lichamelijke ziekte, een beperking of dementie en heeft u daarbij verpleging met persoonlijke zorg nodig? Dan kunt u thuiszorg aanvragen. Deze zorg wordt betaald vanuit uw basis zorgverzekering. Deze zorg kunt u aanvragen via uw eigen verzekering.

Wat is de IOAW eigenlijk?

IOAW is een afkorting voor de wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeelte Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers. Met deze voorziening is het mogelijk om inkomsten aan te vullen tot bijstandsniveau. U komt in aanmerking voor een IOAW als u geboren bent voor 1965 en na uw 50ste werkloos bent geworden en te weinig inkomen heeft om van te leven. IOAW aanvragen kan op www.uwv.nl.

Levensloop bestendig wonen

Wilt u zelf blijven bepalen hoe u woont maar heeft u nog geen specifieke zorg nodig dan is het wellicht een idee om in een seniorenwoning te gaan wonen met zorg nabij. U kunt dan de zorg afnemen zodra dat nodig is. U kunt zo terwijl u fit genoeg bent anticiperen op de toekomst. Alvast oriënteren: www.woonz.nl/zoek.

*Dit is een indicatie van de uitgaven van Ahmed en Naima en bevat de belangrijkste vaste inkomsten en uitgaven.

VOOROORDELEN OVER ZORGKOSTEN FACTCHECKING: WAAR OF NIET WAAR?

Door dr. Richard van Kleef, zorgconoom

De afgelopen jaren is de zorg in beweging. Op televisie en in kranten ziet u vaak vervelende verhalen voorbijkomen over de steeds duurder wordende zorg. Een ander schrikbeeld dat vaak voorbijkomt is dat er straks niemand meer is om voor u te zorgen en dat robots het gaan overnemen. Als we deze nieuwsberichten mogen geloven gaat het alleen nog om geld en niet meer om de mens. We legden veel gehoorde berichten voor aan dr. Richard van Kleef en vroegen aan hem hoe het nu eigenlijk zit.

**DE ZORGKOSTEN WORDEN
DUURDER EN SENIOREN ZIJN
DAAR DE DUPE VAN.**
NIET WAAR

De zorgkosten stijgen; dat is waar. Dit is het gevolg van vergrijzing, technologische vooruitgang in de zorg (er is steeds meer mogelijk) en stijgende welvaart. Dat senioren specifiek de dupe zijn van de stijgende zorgkosten is niet waar. We kennen in Nederland een uitermate solidair zorgstelsel waarin iedere burger naar draagkracht bijdraagt.

**STRAKS WORDT MIJN ZORG
ONBETAALBAAR, WIE ZORGT ER
DAN VOOR MIJ?**
NIET WAAR

De verwachting is dat de zorgkosten blijven stijgen. Het is nog maar de vraag of we in de toekomst alle zorg collectief kunnen blijven financieren. De overheid zou er goed aan doen om mensen meer bewust te maken van die ontwikkeling. Mensen kunnen zich dan voorbereiden, bijvoorbeeld door een slimme woningkeuze of door afspraken te maken over mantelzorg.

**HET GAAT IN DE ZORG NIET MEER OM DE MENS, MAAR OM HET GELD EN ZO
‘EFFICIËNT’ MOGELIJK WERKEN.**
NIET WAAR

Dit is niet waar. In weinig landen is de zorg zo toegankelijk en goed als in Nederland. Op basis van mijn onderzoek naar zorgsystemen, heb ik verschillende landen bestudeerd. Zeker als ik buiten Europa kijk, zie ik geen landen waar ik mee zou willen ruilen als het gaat om de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg. De toegankelijkheid van het Nederlandse systeem is uitmuntend. Het is bijzonder dat mensen in een samenleving zo solidair zijn met elkaar (gezond betaalt mee voor ongezond, en rijk betaalt mee voor arm). Die solidariteit is echter ook kwetsbaar. Er kan een punt komen waarop mensen niet langer bereid zijn mee te betalen aan de zorgkosten van een ander. Om te voorkomen dat, dat punt wordt bereikt is het cruciaal dat we uiterst zorgvuldig – noem het efficiënt – met het zorgbudget omgaan.

**DOOR DE VERGRIJZING STAAN ER
STRAKS ROBOTS AAN MIJN BED.**
NIET WAAR

Technologie heeft de wereld om ons heen veranderd. Ook de zorg. Technologische ontwikkelingen hebben geleid tot nieuwe behandelingen. Dat is iets moois. Het zal nog even duren voordat er robots aan het bed staan, maar die kant gaat het wel op. Hoewel persoonlijk contact tussen een patiënt en zijn hulpverlener cruciaal blijft, leveren robots in de toekomst mogelijk de extra handen die nodig zijn om het arbeidstekort in de zorg op te vangen.

**ER IS EEN TWEEDELING IN DE
ZORG TUSSEN ARM EN RIJK.**
HANGT ER VANAF

Het is maar hoe u het bekijkt. Rijke mensen hebben middelen om zorg te genieten bovenop het ‘basispakket’ van verzekerde zorg en publieke voorzieningen. Arme mensen hebben dat niet. Het basispakket aan zorg waar elke Nederlander toegang tot heeft is echter heel breed, zeker als we dat in internationaal perspectief plaatsen. In veel landen heeft een deel van de bevolking überhaupt geen toegang tot zorg. Dat is een ‘echte’ tweedeling.

SITUATIESCHETS
ELS EN JOHAN

VERBOUWEN VOOR DE TOEKOMST

Els (71) en Johan (67) hebben twee kinderen Naomi en Roy. Johan en Els vonden het altijd leuk om huizen op te knappen. Hierdoor konden ze ieder huis dat ze kochten weer met een beetje winst doorverkopen. Uiteindelijk vond Els een leuke bestuursfunctie in Zeeland en besloten ze om in Middelburg het laatste huis te kopen. Het is een mooi ruim huis, waardoor er ook voldoende ruimte is voor de kleinkinderen.

Els vond het belangrijk om goed na te denken over de toekomst en wilde een woning waarbij het mogelijk was om ook gelijkvloers te wonen. Het huis heeft een rante benedenverdieping met een grote bijkeuken die grenst aan de woonkamer. Ze besluiten om er een slaapkamer en suite van te maken. Dit is nu een fijne ruimte voor loges en in de toekomst zouden ze daar zelf kunnen slapen.

DE ZORG VALT STEEDS ZWAARDER

Het wonen is heerlijk. Ze hebben een prachtig uitzicht en wonen niet ver van de stad vandaan. Johan is nu 77 en kan niet zo goed meer zien, maar Els kan nog prima autorijden. Dus boodschappen doen en dergelijke gaat nog

prima. Af en toe komt er een werkstudent langs om kleine klusjes in huis te doen. Ze hebben niet veel nodig.

De kinderen komen vaak op bezoek. Dat de kinderen beiden in Amsterdam wonen is niet heel erg. Het is wel ver, maar overbrugbaar. Els en Johan rijden zulke lange afstanden niet meer. Ze gaan dan liever met de trein. Er is een prima verbinding dus dat is geen enkel probleem.

Els is blij dat ze de slaapkamer en suite hebben gemaakt op de benedenverdieping. Nu Johan slecht ziet is dat wel zo gemakkelijk. Daarnaast ging hij ook steeds moeilijker de trap op. Ze hebben er ook een televisie neergezet zodat ze daar in de avond lekker op bed tv kunnen kijken. Johan vindt dat heerlijk. Het valt Els wel steeds zwaarder om voor Johan te zorgen, maar ja, dat doet u als u van elkaar houdt toch?

VERHUIZEN? OF THUIS BLIJVEN
WONEN?

Johan is nu bijna 80 en wordt langzaam steeds vergeetachtiger. Els vindt de zorg erg zwaar vooral na vorig jaar toen ze zo ernstig ziek werd.

Els vond het belangrijk
om goed na te denken
over de toekomst.

De kinderen hebben toen erg goed geholpen, maar nu ze weer beter is, merkt ze dat ze weinig energie over heeft om alles zelf te doen.

En dan op een rustige herfst dag wordt Johan niet meer wakker. Els is in de maanden daarna te emotioneel om na te denken over het huis of verhuizen. Na een jaar merkt ze dat ze het niet meer prettig vindt om in het huis te zijn. Alles herinnert haar aan Johan en het gemis steekt haar continu. Daarnaast wonen de kinderen nu toch wel erg

ver weg. Ze voelt zich eenzaam en zou graag dichterbij de kinderen wonen.

Wanneer ze zich oriënteert merkt ze dat het financieel wel een grote stap is. Ze heeft nu een hypotheeklast van € 650,- per maand, maar wanneer ze zou verhuizen naar Amsterdam betaalt ze gemiddeld minstens € 1.500,- voor een appartement. Els zit in dubio. Ze voelt zich niet gelukkig in dit huis, maar wil ze wel zoveel meer betalen?

Ze voelt zich niet
gelukkig in dit huis, maar
wil ze wel zoveel meer
betalen?

KALINKA KESTER
MANTELZORG-
MAKELAAR

Als de zorg voor haar man Johan steeds zwaarder wordt, kan er op gewenste momenten extra hulp ingezet worden. Dit kan verlichting geven. Na het overlijden van Johan, maar misschien ook ervoor kan het handig zijn om scenario's te bedenken. Wat als? Wat wil ik? Hoe ziet mijn financiële plaatje eruit? Welke keuzes zijn er?

INA GOMMERS
ERGOTHERAPEUT

Een ergotherapeut kan ook adviezen geven, zodat het zich verplaatsen in bed, douchen en toiletgang makkelijker en veiliger verloopt. Een bedbeugel voor het bed, een aantal beugels op de juiste hoogte in de badkamer en bij de wc, een douchestoel in het douche gedeelte. In verband met de slechthoofdpijn kunnen er beugels van een contrasterende kleur geplaatst worden.

Huishoudboekje Els & Johan (71 en 67 jaar)*

INKOMSTEN		UITGAVEN	
AOW	€ 1.575,-	Huur	X
Pensioen	€ 1.000,-	Hypotheek	€ 650,-
Zorgtoeslag	X	Gas water licht	€ 215,-
Huurtoeslag	X	Verzekeringen	€ 400,-
Rente spaargeld	€ 120,-	Boodschappen	€ 550,-
		TV internet telefoon	€ 125,-
		Vrij te besteden	€ 755,-
Totaal	€ 2.695,-	Totaal	€ 2.695,-

Financiële consequenties

Els denkt dat ze alleen een huis kan huren. Wat ze ook kan doen is een huis kopen in Amsterdam. Wanneer ze in haar huidige situatie een appartement zou kopen van € 325.000,- zouden haar maandlasten ongeveer gelijk blijven. Ze gaat dan wel kleiner wonen, maar daar krijgt ze wel gezelligheid voor terug.

De maandlasten zijn niet veel hoger dan haar huidige hypotheek. Mogelijk heeft ze nog eigen geld of overwaarde van haar huidige huis. Het is dus zelfs mogelijk dat ze nog goedkoper uit is dan dat ze nu is. Voor deze prijs zijn er leuke appartementen in Amsterdam te koop.

Wie betaalt wat?

Mantelzorgmakelaar

Een mantelzorgmakelaar kan u helpen bij het aanvragen van zorg en ondersteuning en het regelen daarvan. U kunt een mantelzorgmakelaar zelf inschakelen om te helpen bij het regelen van ondersteuning voor een naaste. De mantelzorgmakelaar wordt soms betaald door gemeente en vaak ook vanuit de aanvullende zorgverzekering.

Hypotheek na uw 65e?

Ook na uw 65e is het mogelijk om een hypotheek af te sluiten. Er zijn wel een aantal extra punten waar u op moet letten. Ten eerste vereist een bank een overlijdensverzekering als u voor meer dan 80% van de woningwaarde een hypotheek wil afsluiten. Met inbreng van eigen geld kunt u dit voorkomen. Vanaf uw 65e gaat u minder belasting betalen, de hypotheekrente aftrek zal dan ook lager zijn.

Verhuizen of thuis blijven

Als u verhuist woont u ook weer thuis. De overheid heeft besloten dat senioren zo lang mogelijk hun eigen woonlasten moeten betalen (dus niet net als vroeger betaald naar een bejaardentehuis). Er zijn steeds meer mooie oplossingen om naar toe te verhuizen of om thuis te blijven wonen. Bekijk de mogelijkheden op www.woonz.nl.

Hoe komt u aan een werkstudent?

Er zijn verschillende opties om hulp van een student aan huis te krijgen. Vaak kunt u via-via iemand vinden die u per uur kunt betalen. Kunt u deze hulp niet zelf bekostigen en woont u in Amsterdam, Rotterdam of Utrecht dan kunt u zich aanmelden bij www.stichtingseniorenstudent.nl. Overige vormen van hulp in huis vindt u ook op www.woonz.nl.

Verhuisadviseur en doorstroommakelaar

In steeds meer gemeenten zijn verhuisadviseurs of doorstroommakelaars voor senioren actief. Zij helpen senioren om een nieuwe woning te vinden. Het is zelfs mogelijk dat er aantrekkelijke regelingen gelden voor senioren wanneer u een eengezinswoning inruilt voor een seniorenappartement.

*Dit is een indicatie van de uitgaven van Els en Johan en bevat de belangrijkste vaste inkomsten en uitgaven.

VERHUISADVIES VOOR ELS & JOHAN

Door Jiska Ruis, Verhuisadviseur Senioren

Situaties als die van Els komt de Verhuisadviseur vaak tegen. Els en Johan hadden overal aan gedacht voordat zij naar Middelburg verhuisden. Ze waren zich ontzettend bewust van het belang van een goede voorbereiding.

En toch zijn de behoeften van Els met betrekking tot het wonen veranderd na het overlijden van Johan. Zij wil nu graag dichterbij de kinderen in Amsterdam wonen.

Hoe goed de voorbereiding ook is, er zullen altijd scenario's zijn waar iemand geen rekening mee gehouden heeft. Het is goed om te realiseren dat er altijd onverwachte dingen kunnen gebeuren die alle plannen doen wijzigen.

WAT KAN DE VERHUISADVISEUR DOEN?

Er komt veel op u af als u wilt verhuizen. Soms is het moeilijk om door de bomen nog het bos te

zien met alle regels en regelingen die er bestaan. De Verhuisadviseur Senioren kan hier uitkomst bieden. Wij kunnen helderheid scheppen en ontzorgen. We beginnen er mee om de financiële situatie van Els goed in beeld te brengen. Wat is het inkomen van Els?

Blijft er na verkoop van de huidige woning een bedrag over? Zijn er schulden, enzovoorts. Hierdoor krijgen wij inzicht in de financiële mogelijkheden van Els op de woningmarkt. Dit

plaatsen wij naast het woningaanbod in de regio waar Els wil gaan wonen.

IS VRIJE SECTOR DE ENIGE MOGELIJKHEID?

Zelf denkt Els aan een huurwoning in de vrije sector en dat betekent een forse verhoging van de maandelijkse woonlasten.

Kan en wil Els wel zo veel meer gaan betalen? En wat zijn de alternatieven?

De Verhuisadviseur brengt dit allemaal in beeld. Zijn er mogelijkheden in de sociale huur? Of is het misschien mogelijk om opnieuw te gaan kopen? Veel oudere mensen denken dat zij vanwege hun leeftijd geen hypotheek meer kunnen krijgen. Toch is dat niet altijd waar. De Verhuisadviseur kan een proefberekening voor u maken om te zien of kopen misschien toch een optie is.

AANBOD IN BEELD

En als dan duidelijk is wat Els kan en wil, sociale huur, vrije sector huur of kopen, gaan we kijken welk woningaanbod geschikt is. Hierbij kijken wij natuurlijk ook naar de andere wensen van Els omtrent de woonomgeving. Zo kan het zijn dat zij graag op korte afstand van haar kinderen wil wonen of in de directe nabijheid van een zorgorganisatie.

Soms blijkt ook dat het woningaanbod en de wensen die iemand heeft niet goed te verenigen zijn. De Verhuisadviseur zal dan goed in beeld brengen welke mogelijkheden er wel zijn en wat dat dan voor u betekent. Aan het einde van het begeleidingstraject weet Els wat haar mogelijkheden zijn op de Amsterdamse woningmarkt en wat eventuele alternatieven zijn.

Kan en wil Els wel zoveel meer gaan betalen? En wat zijn de alternatieven? Dat brengt de Verhuisadviseur in beeld.

Ze zal zien dat er meer mogelijkheden zijn dan ze zelf van te voren had ingeschat. Dit overkomt mensen vaker. Gedachten als: 'Daar heb ik vast geen recht op', kunnen mensen

enorm tegenhouden om uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn. Waardoor ze tegen hun zin blijven zitten waar ze zitten. Het oude gezegde 'Nee heb je, ja kun je krijgen' is hier een goede om in het achterhoofd te houden.

WONEN EN ZORG DENK ÉÉN STAP VOORUIT

Door Tjarko Denekamp en Jacques Hogerwerf, ABN AMRO MeesPierson

Er kan een moment komen dat u op latere leeftijd hulp nodig heeft bij het dagelijkse leven. Dit is een situatie met grote gevolgen voor u persoonlijk en vaak ook voor uw naasten. Wellicht moet u ook verhuizen. Naast alle praktische gevolgen kan dat grote financiële gevolgen hebben.

Het is goed om af en toe stil te staan bij dergelijke scenario's. Stel dat u vandaag in deze situatie terechtkomt. Wie gaat u dan helpen?

Kunt u blijven wonen waar u nu woont? Zo niet, waar zou u dan willen wonen?

EEN ZORG VOOR MORGEN?

In de praktijk merken we dat mensen deze vragen voor zich uitschuiven. U loopt dan het risico door onheil overvallen te worden. Soms loopt het leven zo, maar ouder worden en hulp nodig hebben is een levensfase die voor iedereen aan de orde kan komen.

HET THEMA WONEN

Prettig wonen is heel belangrijk voor ons welzijn. Naarmate u ouder wordt, kunnen de eisen die u aan uw woning stelt veranderen. Wellicht moeten

er woningaanpassingen plaatsvinden of is het handiger om dichterbij voorzieningen, zoals winkels of zorg te gaan wonen.

Op Woonz.nl treft u veel informatie aan over wonen, service en zorg voor ouderen. Waar het ons nu om gaat is dat u stilstaat bij de vraag: 'Is mijn huidige woning nog steeds de meest geschikte plek voor de komende tijd?' Immers, waar we nu wonen zegt meer over onze situatie in het verleden dan over onze situatie in de toekomst.

In de casussen zien we de situatie van Margriet die uiteindelijk wel goedkoop maar niet meer prettig woont. Ze is geïsoleerd geraakt. De gedachte van het verpleeghuis schrikt

haar af. Het is overigens nog maar de vraag of ze er naar toe mag, als ze dat zou willen.

Zorginstellingen zijn alleen nog toegankelijk voor mensen die 24 uur zorg of toezicht nodig hebben. De situatie kan ontstaan dat het thuis eigenlijk niet meer gaat, maar dat men nog niet 'slecht genoeg' is voor een zorginstelling. Iets om rekening mee te houden.

Andre en Hermina zijn een mooi voorbeeld van mensen die zich hebben aangepast aan de situatie. De ziekte van Hermina vormde de reden voor een verhuizing en dat is het welzijn van beiden ten goede gekomen. Andre is inmiddels zelf op hoge leeftijd en hij is nu op een plek die daarvoor is ingericht, in de nabijheid van zorg en met gelijkgestemden.

WONEN: WAT MAG HET KOSTEN?

Een veel voorkomende situatie is dat verhuizen tot een lastenstijging leidt. In de casussen zien we dat bij Margriet en bij Els. De één vanuit een huursituatie en de ander vanuit een eigen woning. Als het een kwestie is van niet meer kunnen betalen, dan zijn de mogelijkheden beperkt. Er zal dan een passende woonplaats gezocht moeten worden in het beschikbare

aanbod van woningcorporaties en reguliere zorginstellingen.

Dit is geen waardeoordeel, maar de constatering van een feit. Els heeft een eigen woning en waarschijnlijk vermogen in de vorm van overwaarde. Zij kan dan ook in het particuliere segment terecht en heeft dus een bredere

keuze. Maar wil zij wel meer betalen? Soms wil men dat niet, omdat men het vermogen in stand wil laten voor de kinderen. Of het kan een hele grote stap zijn om na een leven

van spaarzaamheid opeens meer geld uit te geven. Geld voor uzelf uitgeven voor een goede en comfortabele woon- en zorgsituatie lijkt verstandig, maar het is voor veel mensen niet altijd vanzelfsprekend. > > >

Het kan een hele grote stap zijn om na een leven van spaarzaamheid opeens meer geld uit te geven.

WIE GAAT U HELPEN?

Het komt vaak voor dat iemand wel zelfstandig kan wonen, mits er hulp geboden wordt bij dagelijkse zaken zoals boodschappen doen, eten koken, huishouding, vervoer en dergelijke. De vraag is dan wie die hulp gaat bieden. Partners en kinderen zijn de eerst aangewezenen, maar mantelzorg verlenen kan zwaar zijn.

We zien dit terug in de situatie van Els. En niet altijd wil men een beroep doen op de kinderen. Dit zien we in de situatie van Ahmed, die zijn

kinderen niet tot last wil zijn. Er komen steeds meer dienstverleners die ouderen willen helpen. De website van Woonz.nl biedt ook op dit vlak een goed overzicht.

Maar hier komen we weer op de vraag terug of mensen kunnen betalen voor hulp en zo ja, of zij het ook willen. Naar ons idee zou dit een thema moeten zijn in uw financiële planning.

Vroeger was vaak het idee dat het inkomen vanaf latere leeftijd kon dalen, omdat de uitgaven naar

verwachting ook zouden dalen. Tegenwoordig kan het, afhankelijk van de wensen en situatie van iemand, realistisch zijn om op hogere leeftijd juist met stijgende lasten rekening te houden.

HULP BIJ UW FINANCIËLE ZAKEN

Wat is de situatie als u niet meer zelf kan handelen? Bijvoorbeeld wegens een ziekte als dementie. Dan zal er een vertegenwoordiger moeten komen. Iemand die namens u gaat handelen. Dat kan een door de rechter benoemde bewindvoerder zijn. Vaak is dat een

partner of een kind. Een andere mogelijkheid is dat u deze situatie regelt in een levenstestament. De vertegenwoordiger kan dan aan de slag op basis

van een notariële volmacht. Elke mogelijkheid heeft voors en tegens. In beide situaties is van belang dat de vertegenwoordiger weet wat uw bedoelingen zijn. Daar moet u niet te gemakkelijk over denken. U kunt wellicht uw wensen niet meer uiten en er moeten mogelijk nog grote beslissingen worden genomen over de thema's

zorg en wonen. Daar kan ook veel geld mee zijn gemoeid. Als u uw wensen heeft opgeschreven, maakt u het werk van de vertegenwoordiger makkelijker. Het kan ook helpen om conflicten tussen kinderen te vermijden.

UW BANKREKENING

Hier kunnen we een link maken naar de bank. De vertegenwoordiger zal over uw bankrekening moeten kunnen beschikken. Het is mogelijk om dit te regelen bij de bank en in een notariële volmacht. Regelt u het bij de bank, dan regelt u het alleen voor die individuele bankrekening. Een notariële volmacht kan over 'alles' gaan. Denk aan het verkopen van het huis, zaken regelen bij de gemeente en het beheer van uw gehele vermogen. Een notariële volmacht is dus een bredere oplossing en daarmee meer geschikt voor de situatie waar we het hier over hebben. Vergeet niet bij uw bank de vraag te stellen of uw volmacht in de praktijk wel goed uitvoerbaar is. Overigens is een volmacht voor de bankrekening niet altijd noodzakelijk of wellicht nog niet

noodzakelijk. Via internetbankieren is het vaak mogelijk dat kinderen met u meekijken. Dat kan

prettig zijn als u een groot bedrag moet overboeken of bij afschrijvingen die u niet direct begrijpt.

Schuif zaken niet te ver vooruit. Later is allang begonnen!

AAN U DE KEUZE!

Elke situatie is anders. Dus ook of, hoe en wanneer u hulp nodig gaat hebben. Vervolgens is het de vraag wat uw familie en andere naasten voor u kunnen en willen betekenen. En natuurlijk welk beroep u wel of niet op hen wilt doen. Verder zijn de financiële mogelijkheden van iedereen anders. Het gaat niet alleen over wat u kunt betalen, maar ook wat u wilt betalen. De combinatie van al deze zaken levert voor iedereen een ander antwoord op. In dit artikel hebben we u over een aantal thema's aan het denken willen zetten. Wat u concreet gaat doen, is aan u. Maar schuif zaken niet te ver voor u uit. We sluiten af met een citaat van Harry Ukkers: "Later is al lang begonnen".

Dit zien we in de situatie van Ahmed, die zijn kinderen niet tot last wil zijn.

VERKLARENDE
WOORDENLIJST

EIGEN BIJDRAGE

De eigen bijdrage is een bedrag die u betaalt voor sommige ziektekosten, hulp vanuit de Wmo en zorg vanuit de Wlz. Dit is niet hetzelfde als het eigen risico. Het eigen risico geldt voor bijna alle zorgkosten en is jaarlijks een vast bedrag. De eigen bijdrage is afhankelijk van uw inkomen en vermogen.

VPT

Met een VPT oftewel het Volledig Pakket Thuis krijgt u thuiszorg vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz). U kunt hier aanspraak op maken als u zorg aan huis ontvangt in plaats van in een zorginstelling. Voorwaarden zijn dat de zorg thuis niet duurder is dan in een zorginstelling en dat uw veiligheid niet in gevaar komt. VPT zorg kan bestaan uit wijkverpleging, thuiszorg, dagbesteding voor volwassenen, vervoer naar behandeling en/of dagbesteding, maaltijden, hulp bij het huishouden.

MPT

Het modulair pakket thuis (mpt) is een vorm van Wlz-zorg zorg

thuis. Met een mpt kiest u welke onderdelen van het zorgpakket u wilt ontvangen. U kunt ook bepaalde zorg niet kiezen. Bijvoorbeeld omdat u zorg zelf gedeeltelijk wilt inkopen met een persoonsgebonden budget. De mogelijke onderdelen van het zorgpakket zijn wijkverpleging, begeleiding individueel en/ of dagbesteding, vervoer naar behandeling, huishoudelijke hulp en logeeropvang.

DOMOTICA

Dit is het toepassen van elektronica en technologie om taken in huis te automatiseren. Voordeel van domotica is dat het u kan helpen om langer thuis te blijven wonen. Het gaat hierbij zowel om de integratie van technologie in huis, als om verbinding met zorg en dienstverleners op afstand. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk dat domotica ook de mantelzorger kan ondersteunen.

CIZ

Blijvend intensieve zorg nodig? Dan kan er een indicatie aangevraagd worden bij het Centrum Indicatiestelling Zorg,

het CIZ. Na de aanvraag onderzoekt het CIZ of deze aanvraag terecht is. Zij geven de indicatie af wanneer nodig. Met deze indicatie kan er zorg worden ingekocht.

WLZ

De Wet langdurige zorg (Wlz) is voor mensen die 24 uren toezicht en/of sturing nodig hebben. Vanuit de Wlz kunnen verschillende zorg- en hulpvormen worden geregeld. Verblijf in een zorgcomplex, begeleiding, verzorging, verpleging, geneeskundige zorg, behandeling, hulpmiddelen. Voor zorg vanuit de Wlz is een indicatie nodig van het CIZ.

ZVW

De Zorgverzekeringswet, de Zvw, regelt dat iedereen in Nederland een basis zorgverzekering afsluit. Met een basis zorgverzekering heeft u recht op thuiszorg wanneer u dit tijdelijk nodig heeft. U betaalt hiervoor geen eigen bijdrage.

ZORGPROFIEL

Een zorgprofiel is een indicatie van de zorgbehoefte die iemand

heeft. Het beschrijft hoeveel en wat voor zorg de persoon in kwestie nodig heeft. In de Wet langdurige zorg (Wlz) staat beschreven wat voor zorgprofielen er zijn en het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) stelt vast of u recht heeft op zorg. Voorheen werd het zorgprofiel ook wel het Zorg Zwaarte Pakket (ZZP) genoemd.

RESPIJTZORG

Respijtzorg is vervangende zorg voor mantelzorgers. U bent een mantelzorger als u voor uw naaste zorgt. Het kan gebeuren dat uw naaste afhankelijk van uw hulp is, maar dat u ziek wordt of even tijd voor uzelf nodig heeft. In dit geval kunt u gebruik maken van respijtzorg. Er zijn verschillende mogelijkheden. U kunt de zorg incidenteel overdragen (voor bijv. een vakantie) of structureel (bijv. elke week een dagdeel.) Dit kan kortdurend en langdurend zijn.

CAK

Het Centraal Administratie Kantoor is verantwoordelijk voor de administratieve taken op het gebied van zorg en welzijn in

opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Een belangrijke taak die zij hebben, is het vaststellen en het innen van de verplichte eigen bijdrage.

PGB

Wanneer u een indicatie voor hulp of zorg heeft vanuit de Wmo, uw verzekering of de Wlz kunt u aangeven of u deze indicatie inzet bij een reguliere zorgvorm (dit heet zorg in natura). De zorgorganisatie ontvangt dan rechtstreeks het budget dat beschikbaar is voor de indicatie. U kunt ook aangeven dat u de indicatie wil omzetten in een pgb. U sluit dan zelf contracten af met hulpverleners, u betaalt hen vanuit het pgb. Deze uitbetaling loopt via de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

WMO

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeente geeft ondersteuning thuis via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Gemeenten zijn

verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Het gaat bijvoorbeeld om: begeleiding en dagbesteding; ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten; een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis; opvang in geval van huiselijk geweld en mensen die dakloos zijn.

SOCIALE HUUR

Bij een sociale-huurwoning gelden maximale huurprijzen en een maximale huurverhoging. Als huurder van een sociale-huurwoning kunt u ook huurtoeslag krijgen. In de vrije sector gelden deze regels niet. Woningcorporaties moeten zich richten op bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen. Betaalbare huurhuizen mogen zij niet aan iedereen verhuren. Woningcorporaties moeten zich houden aan regels. In 2019 ligt de huurgrens tussen Sociale huur en Vrije huur op een huurprijs tot € 710,68 per maand.

HANDIGE LINKJES

Verhuisadviseur Senioren

De Verhuisadviseur Senioren biedt hulp en advies aan senioren met een verhuishwens.

www.verhuisadviseursenioren.nl

ABN AMRO Zorg en Wonen Dossiers

Informatie rondom de thema's zorg en wonen vindt u in de dossiers van de ABN AMRO.

<https://financialfocus.abnamro.nl/dossiers/zorg-en-wonen>

Edomah

Edomah staat voor ergotherapie bij ouderen met dementie én hun mantelzorger aan huis. Kijk op de website voor meer informatie.

www.edomah.nl

AAG

AAG wil de zorg beter maken door zorgorganisaties te adviseren en ondersteunen met méér dan alleen oplossingen.

www.aag.nl

Mantelzorgmakelaar

Met vragen over zorg, wonen, inkomen, werk, welzijn, wetten, regels en verzekeringen kunt u terecht bij de Mantelzorgmakelaar.

www.metzorgontzorgen.nl

Toeslagen van de belastingdienst

Vraag uw toeslagen aan via de belastingdienst.

www.belastingdienst.nl/toeslagen

Het CAK

Wanneer u vragen heeft over de eigen bijdrage, Wmo of Wlz dan kunt u bij CAK terecht. .

www.hetcak.nl

CIZ

Wanneer er blijvende zorg nodig is kunt u bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) de indicatie aanvragen.

www.ciz.nl

MantelzorgNL

Bij de landelijke vereniging voor mantelzorgers kunt u terecht voor achtergrond informatie en advies. Ook wanneer u op zoek bent naar ervaringen van anderen kunt u hier terecht.

www.mantelzorg.nl

Bereken uw recht bij het Nibud

Wilt u narekenen waar u recht op heeft? Dat kan op de website van het Nibud. Door middel van een aantal simpele stappen krijgt u meer inzicht in waar u recht op heeft.

www.berekenuwrecht.nibud.nl/

Woonz.nl

Of u nu op zoek bent naar een seniorenwoning of diensten en services aan huis. Via de intuïtieve zoekwizards kunt u bij Woonz.nl makkelijk en snel vinden wat u zoekt.

www.woonz.nl

Zorgwijzer

Op zorgwijzer kunt u makkelijk zorgverzekeraars met elkaar vergelijken en zien welke zorg er wel of niet vergoed wordt door uw verzekeraar.

www.zorgwijzer.nl

Per Saldo

Per Saldo is dé landelijke vereniging van budgethouders. Ze informeren en adviseren en komen op voor de belangen van alle mensen met een persoonsgebonden budget.

www.pgb.nl

Rijksoverheid

Meer informatie over zorg? Bij de rijksoverheid hebben ze dossiers aangemaakt op basis van verschillende thema's.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/themas/familie-zorg-en-gezondheid

Het Centrum Mantelzorg

Bij het Centrum Mantelzorg kunt u terecht voor informatie, advies en persoonlijke begeleiding, emotionele steun, het (tijdelijk) overnemen van regeltaken of respijtzorg.

www.mantelzorg.info

Zorg voor Beter

Informatie over ouderenzorg is vaak versnipperd over verschillende websites en publicaties. Op het kennisplein Zorg voor Beter is deze kennis gebundeld.

www.zorgvoorbeter.nl

Consumentenbond

De Consumentenbond heeft verschillende handige pagina's, zoals voorbeeldbrieven voor klachten of meer informatie over de eigen bijdrage.

www.consumentenbond.nl

SeniorWeb

SeniorWeb is sinds 1996 actief met als doel de digitale wereld begrijpelijk te maken, zodat iedereen het gemak en het plezier van computer en internet kan ervaren.

www.seniorweb.nl

Kluppen

Vind leuke activiteiten en ontmoet nieuwe mensen via de Klup App.

www.kluppen.nl

Sociale Kaart Nederland

Uw wegwijzer binnen het sociale domein.

www.socialekaartnederland.nl

Hulpmiddelenwijzer

Via hulpmiddelenwijzier kunt u onafhankelijke en betrouwbare informatie vinden over elke hulpmiddel.

www.hulpmiddelenwijzer.nl

UWV

Voor als u IOAW wilt aanvragen.

www.uwv.nl

Stichting SeniorenStudent

Stichting SeniorenStudent koppelt senioren aan studenten voor praktische hulp en gezelschap.

www.stichtingseniorenstudent.nl

Disclaimer januari 2019

De informatie in dit e-book is in samenwerking tot stand gekomen met als doel om u inzicht te geven in alle mogelijkheden rondom wonen en zorg. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Mocht u vragen hebben dan kunt u mailen naar **info@woonz.nl**.

DIT BOEK IS EEN INITIATIEF VAN **WOONZ.NL**

IN SAMENWERKING MET:

ONTWERP: *La La Ladijn*